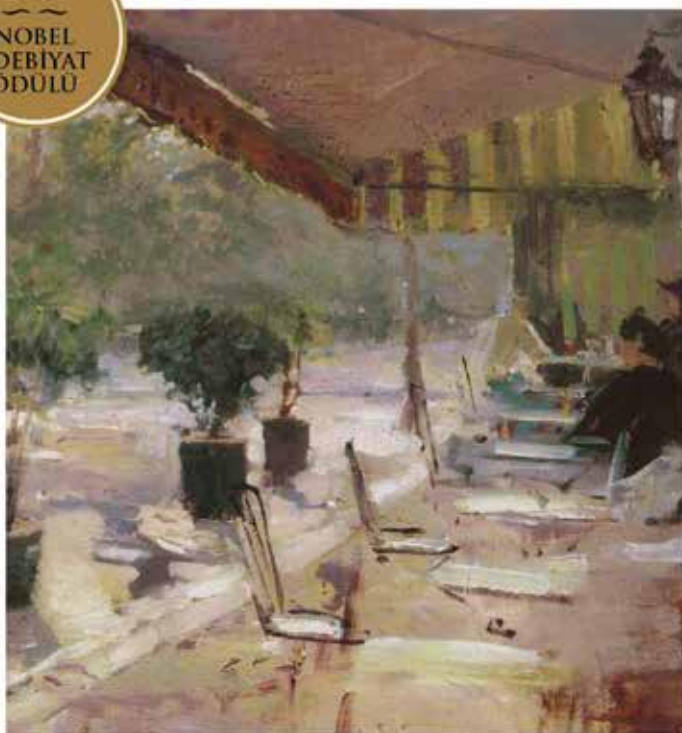

PATRICK MODIANO

EN UZAĞINDAN
UNUTUŞUN

2014
NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

ROMAN

Çeviri: TAHSİN YÜCEL

♥
CAN

4.
BASKI

PATRICK MODIANO
EN UZAĞINDAN
UNUTUŞUN

Du plus loin de l'oubli, Patrick Modiano

© 1996, Éditions Gallimard

© 1998, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1998

4. basım: Şubat 2018, İstanbul

Bu kitabın 4. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Düzeltili: Sunay Ünlü Yücel, Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek, Serap Bertay

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-510-845-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

PATRICK MODIANO
EN UZAĞINDAN
UNUTUŞUN

ROMAN

2014 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Fransızca aslından çeviren

Tahsin Yücel

Patrick Modiano'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Bir Gençlik, 1997

PATRICK MODIANO, 1945'te Paris'te Yahudi asıllı bir babanın ve Belçikalı bir annenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Öğrenim hayatına Fransa'da devam etti. İkinci Dünya Savaşı ve işgallerin olduğu bir dönemde yaşadığı için sıkıntılı bir çocukluk geçirdi. İlk romanı *La place de l'étoile* 1968'de yayımlandı. 1972'de *Les Boulevards de la ceinture* ile L'Académie Française Ödülü'nü kazandı. 1978'de *Rue des boutiques obscures* ile Goncourt Ödülü, 2000'de Paul-Morand Ödülü, 2005'te Prix des libraries, 2010'da Cino del Duca Ödülü, 2012'de Avusturya Devleti Avrupa Edebiyatı Ödülü gibi daha birçok çeşitli ödüllere layık görüldü. Son olarak 2014'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Otuza yakın kitabı olan yazarın aynı zamanda şarkı sözleri, sinemaya uyarlanan eserleri, çocuk kitapları, *Polka* isimli tiyatro oyunu vardır. Kitapları birçok dile çevrildi.

TAHSİN YÜCEL, 1933'te Elbistan'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni (1953) ve İÜ Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1960). Öğrencilik yıllarında Varlık Yayınları'nın çeviri işlerini ve *Varlık* dergisinin yazı işleri müdürlüğünü yürüttü. Mezun olduğu bölümde 1961'de asistan olarak göreve başladı ve 2000'de profesör olarak emekliye ayrıldı. Öykü derlemeleri, romanları, bilimsel araştırmaları ve kuramsal yazılarının yanı sıra, Balzac, Flaubert, Daudet, H. de Montherlant, M. Aymé, Gide, Simenon, A. France, Colette, Jean Giraudoux, Proust, Camus, Sartre, Malraux, Saint-Exupéry ve Duras gibi önemli Fransız yazarlarının yapıtlarını dilimize kazandıran Yücel, 1984'te Azra Erhat Çeviri Üstün Hizmet Ödülü'ne değer görüldü.

Peter Handke için

En uzağından unutuşun...

Stefan George

O orta boyluydu, öteki, Gérard Van Bever, azıcık daha kısaydı. İlk karşılaşmamızın akşamı, otuz yıl önceki o kış mevsimi, Tournelle Rıhtımı'ndaki bir otele kadar eşlik etmiştim onlara, sonra kendimi odalarında bulmuştum. İki yatak, biri kapının yanında öteki pencerenin dibinde. Pencere rıhtıma bakmıyordu, sanırım kırma çatılıydı.

Odada hiçbir dağınıklık ilişmemişti gözüme. Yataklar yapılmıştı. Valiz maliz yoktu. Giysi miysi de yoktu. Yalnızca komodinlerden birinin üstünde koca bir çalar saat. Bu saate karşın, burada gizlice varlıklarından iz bırakmaktan sakınarak yaşıyorlar diyeceği gelirdi insanın. Ayrıca, o ilk akşamda çok kısa bir süre kalmıştık odada, ancak taşımaktan yorulduğum sanat kitaplarını bırakacak kadar bir süre, Saint-Michel Bulvarı'nda bir kitapçıya satmayı deneyip de başaramadığım kitapları.

Onlar da gene Saint-Michel Bulvarı'nda, akşama doğru metronun ağzına dolan ve ters yönde bulvara çıkan insan selinin ortasında yanaşmışlardı yanıma. Yakınlarda nerede bir postane bulabileceklerini sormuşlardı. Açıklamalarım fazla bulanık olur diye korkmuştum. Neden dersiniz, iki nokta arasındaki en kısa yolu belirtmeyi hiçbir zaman becerememişimdir. Bu yüzden onları Odéon Pos-

tanesi'ne kadar kendim götürmeyi yeğlemiştım. Yolda, kız tütün de satan bir kafede durup üç pul almıştı. Zarfa yapıştırmıştı bunları, böylece ben de okumaya zaman bulmuştum: Mayorka.

Üstünde “Dış ülkeler – Uçak” yazanı mı, değil mi hiç bakmadan posta kutulardan birine sokuşturuvermişti mektubu. Geri dönüp Saint-Michel Bulvarı'na ve rıhtımlara yönelmiştik. Kitapları taşıdığımı görmek canını sıkımişti, “herhalde ağırdır” diye. Sonra soğuk bir sesle Gérard Van Bever'e, “Ona yardım edebildin,” demişti.

O da bana gülümsemiş ve kitaplardan birini –en ağırını– koltuğunun altına almıştı.

Tournelle Rıhtımı'nda, odalarında, kitapları komodin dibine bırakmıştım, çalar saatin bulunduğu komodin. Saatin tıkırtısı duyulmuyordu. Akreple yelkovan üçü göstermekteydi. Yastığın üstünde bir leke. Kitapları yere bırakmak için eğilince, bu yastığın ve bu yatağın üstünde yüzen bir eter kokusu duymuştum. Kolu üzerime sürtünmüş ve komodinin lambasını yakmıştı.

Rıhtım üzerinde, otellerinin yanında bir kafede akşam yemeği yemiştik. Tabldottaki ana yemeği istemiştik yalnızca. Hesabı Van Bever ödemişti. Param yoktu o akşam, Van Bever de beş frank eksigi olduğunu sanıyordu. Paltosunun ve ceketinin ceplerini araştırmış, sonunda ufaklıklarla denkleştirmişti bu parayı. O, arkadaşının yaptığına ses çıkarmıyor, sigarasını içerek dalgın dalgın ona bakıyordu. Benden yana dönmüş, biraz kısık bir sesle:

“Gelecek sefer, gerçek bir lokantaya gideriz,” demişti.

Daha sonra Van Bever odadan kitaplarımı almaya gidince, ikimiz otelin kapısında kalmıştık. Burada uzun zamandır mı oturduklarını, taşradan mı, yoksa bir dış ülkeden mi geldiklerini sorarak sessizliği bozmuştum. Hayır, Paris dolaylarında doğmuşlardı. İki aydır burada kalı-

yorlardı. O akşam bana bütün söylediği bu olmuştu işte. Bir de adı: Jacqueline.

Van Bever yanımıza gelmiş ve kitaplarımı vermişti. Ertesi gün de satmaya çalışıp çalışmayacağımı ve böyle bir ticaretin kazançlı olup olmadığını bilmek istiyordu. Gene görüşebileceğimizi söylemişlerdi bana. Kesin bir saate randevu saptamak zordu ama sık sık Dante Sokağı'nın köşesinde bir kafeye geliyorlardı.

Düşlerimde bazı bazı dönerim oraya. Geçen gece, Dante Sokağı boyunca, batmakta olan bir şubat güneşi gözlerimi kamaştırıyordu. Bunca zamandır değişmemişti.

Camlı ön bölmenin önünde durdum, tezgâha baktım, tilte, bir dans pistinin çevresine dizilir gibi dizilmiş birkaç masaya baktım.

Sokağın ortasına geldiğim zaman, karşıdaki, Saint-Germain Bulvarı'ndaki büyük yapının gölgesi düşüyordu buraya. Ama arkamda, kaldırım hâlâ güneşliydi.

Uyandığımda, yaşamımın Jacqueline'i tanıdığım dönemi de aynı gölge ve ışık karşıtlığı içinde gördü. Soluk, kışçıl sokaklar, bir de panjur aralıklarından sızan güneş.

Gérard Van Bever kumaşı balıksırtı çizgili bir palto giyerdi; bedenine fazla büyük gelirdi. Dante Sokağı'ndaki kafede, tiltin önünde ayakta duruşu geliyor gözlerimin önüne. Tiltin şıkırtıları ve ışıklı işaretleri birbirini izlerken kolları ve gövdesi ancak kıvıldıyor. Van Bever'in paltosu genişti, dizlerinden daha aşağıya inerdi. Çok dik dururdu, yakası inik, elleri ceplerinde. Jacqueline saç örgülü, balıkçı yaka bir kazak ve yumuşak deriden kahverengi bir ceket giymişti.

Onları Dante Sokağı'nda ilk kez bulduğumda, bana döndü, gülümsedi sonra tilt partisini sürdürdü. Kolları ve gövdesi koca aygıtın karşısında incecik görünüyordu, sarıntıları her an geriye fırlatabilirdi onu. Ayakta kalmaya çabalıyordu, iskeleden aşağı düşmesine ramak kalmış biri gibi. Gelip masama oturdu, Van Bever de tiltin önünde yerini aldı. Başlangıçta, bu oyunu böylesine uzun süre oynamalarına şaşmıştım. Çoğu kez ben kesiyordum oyunu, yoksa sonsuza dek sürecekti.

Öğle sonları, bu kafede hemen hiç kimse olmuyordu ama akşam altı dedi mi müşteriler tezgâhla birkaç masa çevresinde sıkışıyordu. Konuşmaların gürültüsü, tiltin çıtırtıları ve sıkış tıkış oturmuş insanlar arasında, Van Bever ile Jacqueline'i hemen seçemiyordum. Önce Van Bever'in

balıksırtı çizgili paltosunu, sonra Jacqueline’i görüyordum. Birkaç kez gelmiş, onları bulamamıştım, her seferinde de bir masaya oturup uzun süre beklemiştim. Bir daha onlarla karşılaşma fırsatını bulamayacağımı, kalabalığın, gürültü patırtının içinde yitip gittiklerini düşünüyordum. Ve bir gün, hemen öğleden sonra, oradaydılar; ıssız salonun dibinde, tiltin önünde yan yana.

Yaşamımın bu döneminin öteki ayrıntılarını zar zor anımsıyorum. Annemle babamın yüzlerini neredeyse unuttum. Daha bir süre onların dairesinde oturmuş sonra öğrenimimi bırakmıştım, eski kitaplar satarak para kazanıyordum.

Onlarınkine yakın bir otele, Lima Oteli’ne Jacqueline ile Van Bever’i tanıdıktan kısa bir süre sonra yerleştim. Pasaportumda yazılı doğum tarihini değiştirerek bir yıl yaşlandırmıştım kendimi, böylece erginlik yaşamdaydım.

Lima Oteli’ne gelişimden önceki hafta, nerede yatacağımı bilmediğimden, odalarının anahtarını bana vermişler ve gitme alışkanlığında oldukları taşra kumarhanelerinden birine gitmişlerdi.

Karşılaşmamızdan önce, Enghien Kumarhanesi’yle bir de Normandiya’da iki-üç küçük plaj kasabasının kumarhanesiyle başlamışlar işe. Sonra Dieppe, Forges-les-Eaux ve Bagnoles-de-l’Orne’da karar kılmışlar. Cumartesi gidiyor, pazartesi de hiçbir zaman bin frankı geçmeyen bir kazançla dönüyorlardı. Van Bever –kendi deyişiyle– beş civarında nötr oynamıştı ama rulette ancak ufak paralarla oynanınca kazançlı olunuyordu.

Hiçbir zaman onlarla bu yerlere gitmedim. Semtten ayrılmadan, pazartesiye kadar bekliyordum onları. Derken bir süre sonra, Van Bever –kendi deyişiyle– “Forges”a gider oldu; çünkü Bagnoles-de-l’Orne kadar uzak değildi, Jacqueline de Paris’te kalıyordu.

Odalarında yalnız geçirdiğim geceler sırasında, şu eter kokusu hep yüzüyordu havada. Mavi şişe lavabonun rafındaydı. Dolapta giysiler vardı: bir erkek ceket, bir pantolon, bir sutyen ve Jacqueline'in giydiği balıkçı yaka gri kazaklardan biri.

Bu gecelerde doğru dürüst uyuyamamıştım. Uyanıyor ve nerede bulunduğumu bilemiyordum. Ben odayı tanıyınca dek uzunca bir süre geçmesi gerekiyordu. Van Bever ve Jacqueline konusunda sorular soracak olsalar, yanıt vermekte ve burada neden bulunduğumu açıklamakta çok sıkıntı çekerdim. Geri dönecekler miydi? Kuşkulanıyordum sonunda. Otelin girişinde koyu renk tahtadan bir tezgâhın arkasında duran adam odaya çıkmama ve anahtarı üzerimde saklamama aldırıyordu. Başıyla selamlıyordu beni.

Son gece beşe doğru uyanmıştım, uyuyamıyordum. Herhalde Jacqueline'in yatağındaydım, çalar saatin tıkırtısı da öyle güçlüydü ki, dolaba koymak ya da yastığın altına saklamak istemiştim. Ama sessizlikten korkuyordum. O zaman kalkmış, otelden çıkmıştım. Rıhtımda botanik bahçesinin parmaklıklarına kadar yürümüşüm sonra şimdiden açılmış olan tek kafeye girmiştim, Austerlitz Garı'nın karşısındakine.

Önceki hafta, Dieppe Kumarhanesi'ne oynamaya gitmişler ve sabah çok erken dönmüşlerdi. Bugün de aynı şey olacaktı. Beklenecek bir saat, iki saat daha... Banliyö-lüler Austerlitz Garı'ndan gittikçe daha kalabalık çıkıyor, tezgâhta bir kahve içiyor ve metronun ağzına dalıyorlardı. Daha ortalık karanlıktı. Gene botanik bahçesi ve eski şarap halinin parmaklıkları boyunca yürüyordum.

Uzaktan, karaltılarını gördüm. Van Bever'in balık-sırtı çizgili paltosu karanlıkta açık renk bir leke oluşturu-yordu. Her ikisi de rıhtımın öbür yanında, eski kitap satıcılarının sandıklarının karşısında bir banka oturmuştu.

Dieppe'ten yeni gelmişlerdi. Odanın kapısını çalmışlardı ama kimse ses vermemişti. Az önce ben anahtarı cebime koyarak çıkmıştım.

Lima Oteli'nde, pencerem Saint-Germain Bulvarı'na ve Bernardins Sokağı'nın yukarısına bakardı. Yatağıma uzandığım zaman bu pencerenin çerçevesi içinde şimdi adını unuttuğum bir kilisenin çan kulesi belirirdi. Gece, arabaların gürültüsü kesildikten sonra saatler çaldı. Jacqueline ile Van Bever sık sık benimle yürürlerdi. Bir Çin lokantasında yemek yemiş olurduk. Sinemada bir film izlemiş olurduk.

Bu akşamlarda, Saint-Michel Bulvarı'nda karşılaştığımız üniversitelilerden hiçbir şey ayırmazdı bizi. Van Bever'in biraz eskimiş paltosu ve Jacqueline'in deri ceketini Quartier Latin'in donuk dekorunda erirdi. Ben, bej rengi kirlenmiş eski bir yağmurluk giydim ve elimde kitaplar olurdu. Hayır, gerçekten neyiz dikkati üzerimize çekebilirdi, bilmiyorum.

Lima Oteli'nin fişine "üniversitede edebiyat öğrencisi" olduğumu yazmıştım ama yalnızca formaliteydi bu, resepsiyonda duran adam hiçbir zaman en ufak bir bilgi istememişti benden. Her hafta odanın parasını ödemem yetiyordu ona. Bir gün, tanıdığım bir kitapçıda satmayı denemek üzere elimde bir kitap torbasıyla çıkarken, "Ne haber, dersler nasıl?" demişti.

Önce sesinde belirli bir alay seçer gibi olmuşum. Ama oldukça ciddiydi.

Tournelle Oteli de Lima Oteli gibi sakindi. Otelin çok yakında kapatılıp apartmana dönüştürüleceğini açıklamışlardı bana. Ayrıca gündüzleri, komşu odalardan çekiç sesleri gelmekteydi.

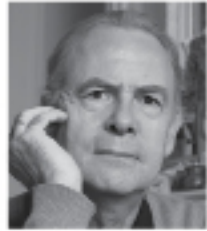
Bir fiş doldurmuşlar mıydı, meslekleri neydi? Van

Bever bu kâğıtlara “gezici kitap satıcısı” yazdığı yanıtını verdi ama şaka edip etmediğini bilmiyorum. Jacqueline omuz silkti. Onun mesleği yoktu. Gezici kitap satıcısı, bir kitapçıdan ötekine kitaplar taşıdığıma göre, bu sanı ben de üstlenebilirdim ne de olsa.

Havalar soğuktu. Kaldırım ve rıhtımlarda erimiş karlar, kışın kara ve gri renkleri geliyor usuma. Ve Jacqueline sokağa mevsime göre fazla hafif deri ceketıyla çıkıyordu hep.

Geçmişle şimdinin iç içe
geçtiği dünyalar kurgulayan
Patrick Modiano kendine özgü
üslubuyla okurlarını unutulmaz
yakuluklara çıkarır.

Patrick Modiano
© İsmail Gökhan

Günübirlik yaşayan yoksul, sevecen bir genç adam, yavaş yavaş neredeyse kendiliğinden kurulan ama hiçbir zaman sonu belli olmayan dostluk ve aşk ilişkileri, kısa süren sevinçler, kolay kolay dışa vurulamayan kuşkular ve acılar... Patrick Modiano alabildiğine yalın ama aynı ölçüde duyarlı ve şiirsel bir dil kullanarak okuru yarattığı dünyanın içine çekiyor.

En Uzağından Unutuşun ilk bakışta gelişigüzel yazılmış izlenimi veren kişileriyle, eksik anlatılmış gibi görünen ama yenileri eklendikçe bütünlenip derinleşen olaylarıyla kentleri, sokakları ve evleriyle bizi büyüleyen bir roman, bir ustalık dönemi romanı.

Kapak resmi: KONSTANTİN KOROVİN

ISBN 978-975-510-845-2

9 789755 108452